

Pedagógusok Lapja

2019. ÁPRILIS

A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE HÍRLAPJA ÉS HÍRLEVELE / ALAPÍTVÁ: 1945-BEN / LXXIV. ÉVFOLYAM

3

Centenárium ünnepség

Kedves Olvasó!

A Pedagógusok Lapja új főszerkesztője vagyok. Pályám kezdete óta a sajtóban

dolgozom, és – kisebb megszakításokkal – az oktatási területtel foglalkoztam. A kilencvenes években a Magyar Távirati Iroda újságírójaként elsősorban oktatáspolitikával, később, több mint tíz éven át a Köznevelés című újság munkatársaként az oktatás szakmai részét is jobban megismertem. Egy 100 éves szervezet 74 éves múltja visszatekintő lapját szerkeszteni szép feladat. A Pedagógusok Lapja különböző elnevezéseket viselő jogelődjeivel együtt mindig hiteles tájékoztatást nyújtott a közoktatás szakmai kérdéseiről, a területet érintő jogi szabályozásokról éppúgy, mint az érdekvéleményekről. A cikkek szerzői nem elégedtek meg a tények ismertetésével, a véleményformálásban is részt vettek, például az alternatív elképzelések bemutatásával. Ezt a hagyományt szeretném folytatni. A világ ugyanakkor gyökeresen megváltozott, átalakult a társadalom, a lapnak is meg kell újulnia, ahogy a PSZ is kifejezi szándékát a változásra új image-filmjében. A hírek a különböző kommunikációs csatornák segítségével ma már nagyon hamar eljutnak hozzánk. A havonta megjelenő Pedlap (ahogy a tagság nevezi) mostantól nagyobb terepet kíván biztosítani a párbeszédnek, fórum lehet, ahol a tagok megismerhetik egymás véleményét. Ezért szeretnék közvetlenebb kapcsolatot ápolni Önökkel, olvasókkal, a PSZ tagjaival. Természetesen én is keresni fogom Önöket, de várom hozzászólásaikat szakmai kérdésekhez, a szakszervezet működéséhez, tevékenységéhez kapcsolódó konstruktív ötleteiket.

Varga Stella

Tartalom

Centenárium ünnepség a Stefánia Palotában.....	3
Nemzetközi konferenciát tartott a PSZ	6
Szabó Zsuzsa köszöntője.....	7
Szemben a jelenlegi oktatáspolitikával	8
Képzőművészeti pályázat.....	11
Az államtitkárság szakképzési stratégiája – marketingkommunikáció.....	13
Jogi esetek	16
Pedagógusok Családi Napja.....	18
In memoriam	19
A magyar költészet napja	20

Helyreigazítás

a 100 éves a Pedagógusok Szakszervezete kiadványhoz

Galló Istvánné, a PSZ korábbi elnöke az alábbi helyreigazítást kérte:

„A PSZ 100 éves jubileumára készült kiadvány 52. oldalán a 2014. november 22. Tüntetés a gyermekszegénység ellen című részben leírt állítás, miszerint a PSZ és másik három kisebb szakszervezet **partnerségi megállapodást** kötött az EMMI-vel **nem felel meg a valóságnak**. A PSZ ilyen megállapodást soha nem kötött.”

A hibáért elnézést kérünk.

A Szerkesztőség

Ön feliratkozott arra a címlistára, amelyet nyilvántartunk a Pedagógusok Szakszervezete Pedagógusok Lapja hírlapja és hírlevele havi rendszerességgel kiküldésére. Adatai biztonsága fontos számunkra, ezért személyes adatai védelmében, melyekkel Ön megbízott minket, az Európai Parlament és az Európai Tanács 2016. április 27-én meghozott, 2018. május 25-től életbe lépő 2016/679. rendelkezése alapján értesítjük, hogy szeretnénk tájékoztatni frissített Adatvédelmi tájékoztatóról. Adatvédelmi tájékoztatónkat/szabályzatunkat mindig megtalálja a www.pedagogusok.hu/dokumentum/54 oldalon. Rendszeres hírlevelünkkel/lapunkkal mindig szívesen tájékoztatjuk legújabb akcióinkról, újdonságainkról, programjainkról. Adatai eredetileg is jogszerűen kerültek hozzánk, rendelkezésünkre bocsátotta abból a célból, hogy híreinkről stb. értesíthessük Önt. Amennyiben nem szeretne tőlünk Pedagógusok Lapja hírlapot és hírlevelet kapni, a hozzájárulását bármikor visszavonhatja e-mail küldésével a pedlap@pedagogusok.hu címen, illetve postai úton a Pedagógusok Szakszervezete 1068 Budapest, Városligeti fasor 10. címen, ami a kezelt felhasználói adatok törléséhez vezet. **Pedagógusok Szakszervezete**

IMPRESSZUM

PEDAGÓGUSOK LAPJA ■ A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) hivatalos hírlapja és hírlevele

Főszerkesztő: Varga Stella ■ Technikai szerkesztő: Márfiné Bécsi Erika ■ Szerkesztőbizottság: Balogh Éva Heves megyei elnök, Földváriné Jenyes Katalin Jász-Nagykun-Szolnok megyei elnök, Varga Stella ■ Szerkesztőség: 1068 Budapest, Városligeti fasor 10. ■ Telefon: +36 1 322-8453 ■ Kiadja a Pedagógusok Szakszervezete, 1068 Budapest, Városligeti fasor 10. ■ Központi telefon: +36 1 322-8453 ■ Felelős kiadó: Szabó Zsuzsa elnök ■ Internet: www.pedagogusok.hu; e-mail: varga.stella@pedagogusok.hu ■ Terjeszti a Pedagógusok Szakszervezete ■ Index: 26651 ISSN 0133-2260

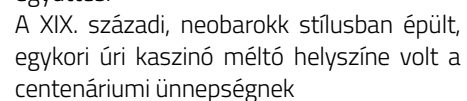

Centenáriummi ünnepség a Stefánia Palotában

A PSZ megalakulásának 100. évfordulójára emlékeztünk a budapesti Stefánia Palotában. Az ünnepségen százhatvan vendég vett részt, köztük a megyei szervezetek elnökei és korábbi vezetői (Szöllősi Istvánné, Galló Istvánné), valamint Hafiek Andrea, az Innovációs és Technológiai Minisztérium főosztályvezetője, Hajnal Gabriella, a Klebelsberg Központ elnöke, Horváth Péter, a Nemzeti Pedagógus Kar elnöke, Szűcsné Szabó Katalin, a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal főosztályvezetője, és társszakszervezetek képviselői.

A meghívottakat Szabó Zsuzsa elnök köszöntötte. Eleget tett a meghívásnak Bódis József, az Emmi oktatási államtitkára, aki szintén szólt az egybegyűltekhez. Köszöntő beszédében utalt arra, hogy az ünnepség napján, 2019. március 29-én délelőtt a minisztérium stratégiai együttműködési megállapodást kötött a Pedagógusok Szakszervezetével.

Az évforduló alkalmából nemzetközi konferenciát tartott a PSZ

Susan Flocken arról beszélt, hogy sok európai országban vonzóvá kell tenni a pedagógusi hivatást, ami nehéz feladat, mert romlanak a munkafeltételek és a fizetés is kevés. Máshol is gond a nemek közötti béregyenlőtlenség. Ráadásul nagy kihívás előtt állnak a tanárok, mert több országban érezhető a jobbra tolódás, így szükség van arra, hogy a diákokat logikus-kritikus gondolkodásra, felelős állampolgári viselkedésre készítsék fel. Mindezek megvalósítására programokat dolgozott ki az ETUCE, például a menekültek gyermekeinek tanítására, a szakoktatás jobb feltételeinek megteremtésére stb. Az ETUCE a jövőben 6 hetes ingyenes online tanfolyamot indít a pedagógusok szakmai támogatására.

A konferencián kiderült: szinte minden országban gond, hogy egyre kevesebben lépnek be a szakszervezetbe. Néhány külföldi partner bemutatta azokat a programokat, amelyeket a probléma kezelésére indítottak. Bulgáriában például több egyetemen felkészítik a hallgatókat a felelős állampolgári létre, ennek keretében bemutatják, milyen fontos szerepet játszanak az érdekvérvényesítésben a szakszervezetek. A román kollégák is arról panaszkodtak, hogy kevés a fiatal szakszervezeti tag, ezért kampányt indítottak webes felületeken, illetve tagjaik járják az országot és személyes találkozókon mutatják be a szakszervezet munkáját, lehetőségeit. A lengyeleknél akadémiát alapítottak, ahol a fiatalokkal aktuális oktatási és politikai kérdésekről beszélgetnek. Egyedül az Észak-Ciprusról érkezett kollégák voltak elégedettek: náluk külön érdekképviselője van az általános iskolában és a középiskolában tanítóknak, a pedagógusok 97 százaléka tagja a szakszervezeteknek.

Totyik Tamás, a PSZ alelnöke egy OECD-felmérésre hivatkozva arról beszélt, hogy nemcsak a szakszervezetekben, hanem az iskolákban is kevés a fiatal tanár, ami néhány év múlva nagyon nagy gondot jelent majd. A magyarországi számok azt mutatják, hogy tíz éven belül az aktív dolgozók 40 százaléka megy nyugdíjba. Nyolcezer frissen képzett pedagógusból pedig kétezer marad a pályán, tehát óriási lesz a hiány. A Z generációs egyetemisták más mentalitásúak, képzésükre nem készült fel a felsőoktatás, ezért újra kell gondolni a tanárképzést. Mivel ez is globális probléma – annak ellenére, hogy az oktatás országos hatáskörbe tartozik –, a választ is globálisan kell keresni.

A jogelődje megalapításának 100. évfordulóját ünneplő PSZ – a centenáriumi ünnepséghez kapcsolódva – 2019. március 28-án, budapesti székházában látta vendégül a V4-ekhez tartozó Csehország, Lengyelország és Szlovákia, továbbá Bulgária, Románia, valamint Ciprus oktatási szakszervezetének vezetőit, képviselőit, illetve Susan Flockent, az Európai Oktatási Szakszervezeti Bizottság (ETUCE) regionális igazgatóját. A nemzetközi konferencián a PSZ kétoldalú megállapodásokat kötött a szakszervezetekkel. Ezek célja, hogy a partnerszervezetek az eddigieknél is hatékonyabban működjenek együtt oktatási kérdésekben, megismerjék egymás problémáit, továbbá átadják jó tapasztalataikat.

A vendéglátó, Szabó Zsuzsa elnök köszöntőjében fontosnak tartotta az ilyen találkozókat, hogy a partnerszervezetek felismerjék: problémáik azonosak, s ezekre közösen kell megoldást keresni.

Szabó Zsuzsa köszöntője

(Részlet)

Tisztelt ünneplő közönség!

Tisztelt államtitkár úr! Tisztelt megyei elnökök, titkárok! Tisztelt külföldi vendégeink Brüsszelből, Csehországból, Lengyelországból, Szlovákiából, Bulgáriából, Romániából és Ciprusról! Kedves pedagógusok, kedves vendégeink!

Ünnepelni jöttünk: a Pedagógusok Szakszervezetének jogelődje, a Magyarországi Tanítók Szakszervezete 1918. december 30-án alakult meg Budapesten. Erre a jeles évfordulóra emlékezve tavaly ősszel kiállítás nyílt a budapesti székházunkban, most pedig azért gyűltünk össze, hogy megálljunk egy rövid időre. Visszatekintsünk, emlékezzünk azokra, akik kijelölték számunkra az utat, irányt mutattak 100 évvel ezelőtt.

A korabeli tudósítás szerint az alakuló közgyűlés – 1918-ban – több mint 4700, szakszervezetbe belépett tagot képviselt. (...) Követeléseik között szerepelt a közoktatásügy gyökeres reformja, az, hogy a közoktatási intézmények egységes rendszert alkossanak, minden gyermek 14 és 18 éves koráig köteles népiskolába vagy középiskolába járni. Új tankönyveket is követeltek, továbbá, hogy a taneszközök válasszathassanak szabadon a könyvek közül. A szakmai követeléseken kívül fontos szempont volt az érdekvédelem is: harcoltak a néptanítók fizetésének emeléséért, azért, hogy az adminisztrációs munkát külön fizessék ki, ami a nyugdíjazásnál is beszámítható. Rögzítették, hogy a tanító teljes szolgálati ideje 35 év! Mi, a Pedagógusok Szakszervezetének vezetői, tagjai, a Magyarországi Tanítók Szakszervezetének XXI. századi utódai értjük igazán ezeket a követeléseket. Értjük és talán meg sem lepődünk, hogy követeléseink alig változtak 100 év alatt. (...) Elődeinkhez hasonlóan valljuk: szakszervezetként nemcsak kollégáink érdekeinek védelme és képviselete a küldetésünk, hanem az is, hogy szakmai kérdésekben hallassuk hangunkat, kiálljunk azon ügyek mellett, amelyek nemcsak a pedagógusoknak, a diákoknak, a szülőknek, hanem az egész társadalom számára fontosak lehetnek. (...) Szakszervezetként az a feladatunk, hogy kollégáink érdekében a mindenkori kormánnyal folytassunk tárgyalásokat, így érjünk el eredményeket. És erre felhatalmazásunk is van a kongresszustól. Most ezen az úton járunk, de a kormányzati tárgyalópartnereknek is emlékeznünk kell a közelmúlt: 3 évvel ezelőtt, 2016 februárjában a Pedagógusok Szakszervezete – az akkori sztrájkbizottság tagjaként – szervezte meg az esernyős tüntetést a budapesti Kossuth téren, majd ugyanazon év tavaszán, áprilisban az országos sztrájkot is. Akkor is tudtuk, ám most is tudjuk, hogy a tüntetéshez, a sztrájkhoz jogunk van! De jogunk van konstruktív partneri tárgyalásokra is. Nem csupán rajtunk múlik, hogy a mindenkori kormányzati tárgyalópartner miként viszonyul hozzánk.

Itt jelentem be örömmel, hogy az elmúlt hónapok munkája eredményeként a mai napon, 2019. március 29-én a Pedagógusok Szakszervezete elnökeként stratégiai együttműködési megállapodást kötöttem az Emmi vezető miniszterrel, Kásler Miklóssal. A megállapodás azért nagyon fontos a szakszervezetünk életében, mert a jogszabálytervezeteket így a jövőben idejében megkapjuk és azokról szakmailag kellő alapossggal tudunk véleményt kialakítani.

Arról is beszámolhatok, hogy – a 100 éves évforduló kapcsán – tegnap nemzetközi konferenciát tartottunk, ahol kétoldalú együttműködési megállapodást kötött a PSZ a V4-ekhez tartozó Csehország, Lengyelország és Szlovákia, továbbá Bulgária, Románia, valamint Ciprus oktatási szakszervezetének képviselőivel. A megállapodások célja, hogy a partnerszervezetek az eddigieknél is hatékonyabban működjenek együtt oktatási kérdésekben, megismerjék egymás problémáit, továbbá átadják a jó tapasztalataikat.

A 100 éves évfordulón különösen fontos hangsúlyozni, hogy múltunk kötelez! Kötelez a jövő építésére, arra, hogy erősebb szakszervezetet hozzunk létre, hogy még inkább szolidárisak legyünk egymással.

Tisztelt ünneplő közönség! Büszke vagyok arra, hogy – miután a PSZ tagjainak bizalmát elnyertem a tavalyi tisztújító kongresszuson – ezen a centenáriumi ünnepségen éppen én mondhattam el az elnöki köszöntőt, és éppen én hajthatok fejet elődeim előtt!

Köszönöm a figyelmüket!

Megállapodás

amely létrejött egyrészről a Pedagógusok Szakszervezete (1068 Budapest, Városligeti fasor 10.) [a továbbiakban: PSZ], valamint az Emberi Erőforrások Minisztériuma (1054 Budapest, Akadémia utca 3.) [a továbbiakban: Minisztérium] között (a továbbiakban, együtt: Felek) a mai napon, a következő tartalommal:

1. Alapvető rendelkezések

1. Felek kinyilvánítják, hogy a köznevelés rendszerének változtatását, átalakítását érintő jogszabályok előkészítését meg kell előznie a működést hátráltató és segítő körülmények feltárásának és elemzésének.
2. A PSZ és a Minisztérium kifejezik azon szándékukat, hogy fenti célból együttműködnek
  - a) a jogalkotás közvetlen társadalmi egyeztetése, valamint
  - b) a köznevelés monitoring rendszerének működtetése során.
3. Az együttműködés kereteinek kialakítása érdekében a Minisztérium és a PSZ jelen stratégiai partnerségi megállapodást (a továbbiakban: Megállapodás) kötik.

2. A jogalkotás közvetlen társadalmi egyeztetése

4. A PSZ vállalja, hogy a tagjai által kifejezetten e célból rendelkezésére bocsátott információkat saját javaslataival együtt megküldi a Minisztérium részére.
5. A PSZ vállalja, hogy a közvetlen egyeztetés során az adott jogterülettel foglalkozó, stratégiai partnerséggel nem rendelkező szervezetek véleményét – azok hozzájárulása esetén – megjelelti.
6. A Minisztérium vállalja, hogy a köznevelést érintő jogszabályok szakmai előkészítésébe bevonja a PSZ-t.
7. A Minisztérium kijelenti, hogy a köznevelést érintő jogszabályok tervezeteit közvetlenül megküldi a PSZ részére.
8. A beérkezett véleményeket a Minisztérium szükség esetén személyes részvétellel tartott tárgyaláson egyeztetési a PSZ-szel.
9. A személyes részvétellel történő egyeztetést követően Felek a jogszabályok előkészítésében való társadalmi részvételtől szóló 2010. évi CXXXI. törvény 15. § (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően járnak el.
10. Felek megállapodnak abban, hogy az egyeztetések eredményéről közösen tájékoztatják a sajtót.

3. A köznevelés monitoring rendszere

11. A Minisztérium támogatja a Klebelsberg Központ és a PSZ megállapodása alapján létrehozandó köznevelési monitoring rendszer keretében működő véleménycserét és párbeszédet.

4. Hatálybalépés, módosítás, megszüntetés

12. Jelen Megállapodást a Felek határozott időre, a Kormány megbízatásának megszűnéséig kötik.
13. Felek jelen Megállapodást szükség szerint, bármelyik fél kezdeményezésére felülvizsgálják, indokolt esetben közös akarral módosítják vagy kiegészítik.
14. Jelen Megállapodás az aláírását követő napon lép hatályba.

Felek jelen megállapodást, mint akaratukkal mindenben megegyezőt, elolvasás és közös értelmezés után, aláírásukkal látták el. Budapest, 2019. március 29.

Prof. Dr. Kásler Miklós

miniszter

az Emberi Erőforrások Minisztériuma
képviselésében

Szabó Zsuzsa

elnök

a Pedagógusok Szakszervezete
képviselésében

Szemben a jelenlegi oktatáspolitikával

Totyik Tamás, a PSZ alelnöke az MNB programjáról

A Magyar Nemzeti Bank néhány hete jelentette meg Versenyképességi programját, amelyben 330 javaslatot fogalmaz meg 12 területen. A széles körű szakembergárda elképzelései a kormány gazdaságpolitikáját támogatják, illetve erősítik a sikeres felzárkózáshoz nélkülözhetetlen versenyképességet – tartalmazza a 234 oldalas dokumentum bevezetője. Hasonló programot 2015 óta minden évben készít a jegybank a kormány felkérésére. A versenyképességi kulcsterületek egyike az oktatás, amelyet a Tudásalapú társadalom címet viselő 9. fejezet tárgyal. Már a cím is meglepő, hisz a kormányzat eddigi oktatáspolitikai tevékenysége inkább a munkaalapú társadalom létrehozását szolgálta. Mint írják, a technológiai fejlődés mai üteme mellett nem lehet előre jelezni, hogy pontosan milyen tudásra lesz szükség néhány év múlva, ezért a hangsúlyt a diákok megfelelő képességeinek fejlesztésére, a gyakorlatorientált tudás biztosítására kell helyezni. Arra is kitér a dokumentum, hogy növelni kell a felsőfokú végzettséggel rendelkezők arányát, és olyan támogatási rendszert kell kialakítani, amely anyagi körülményeitől függetlenül mindenki számára lehetővé teszi, hogy részt vegyen a felsőoktatásban. A huszonöt oldalas rész a helyzetleírás után pontokba szedve ír a javaslatokról. Ezek többségéhez fűzött megjegyzéseket **Totyik Tamás, a PSZ alelnöke.**

Az idei programban a tavalyi 180 pontos anyaghoz képest is megfogalmazódtak jelentős változtatások. Ezekből sok megegyezik a PSZ szakmapolitikai elképzeléseivel, tehát támogatni is tudjuk. De több probléma is akad. Egyrészt, amikor a jegybank jelenlegi elnöke, Matolcsy György pénzügyminiszter volt, akkori tevékenysége teljesen ellentétes célokat szolgált, ez pedig megkérdőjelezi az 2019-es program hitelességét. Másrészt teljesen szembemegy a jelenlegi oktatáspolitikával, valamint a célok eléréséhez szükséges pénzügyi fedezetet sem látjuk. Totyik Tamás szerint ez az anyag hosszú távú stratégia, a jövő számára készült, üzenet, hogy van jobboldali alternatíva is. Számon kérhető célokat sorol, amelyeket a kormány sosem fogalmaz meg. Jó benne, hogy az egyes javaslatokat ada-

tokkal is alátámasztják, ezekből vonják le a következtetéseket. Az oktatási elképzeléseket tartalmazó fejezetben foglaltakhoz már egészen közel állt a Csépe Valéria-féle nemzeti alaptanterv preambuluma, amelyet nyár végén visszavontak.

Egyébként nem sokkal korábban megjelent az innovációs és a pénzügyi tárca közös stratégiai anyaga is, Program a versenyképesebb Magyarorszáért címmel, amelyben a jelenlegi oktatáspolitikai elképzelésektől kevésbé eltérő pontokat fogalmaznak meg. A két anyag között ellentmondások is vannak, például az MNB a helyi társadalmak megerősítését szorgalmazza, míg Varga Mihály és Palkovics László dokumentuma iskola-összevonásokról beszél.

Az alapfokú oktatást érintő pontok

Nem lehet azonosulni azzal az elképzeléssel, amely szerint „igény esetén” be lehet indítani a 0. évfolyamot az általános iskolák első osztálya előtt. Ez ebben a formában a szegregáció melegágya, mindenki számára kötelezővé kellene tenni. Ráadásul az óvodai alapnevelési programnak része az iskolára történő felkészítés és a hátrányok leküzdése. Igaz, sok helyen nem tudják jól ellátni ezt a feladatot, mivel vegyes korösszetételű csoportok működnek. Persze ezt a területet is lehetne erősíteni a probléma megoldása érdekében, mert ahogy Csapó Benő professzor is mondja, a kora gyermekkori fejlesztés hiánya az alapja minden későbbi problémának. Azt is szem előtt kell tartani, hogy a 0. évfolyam bevezetéséhez nincsen 3400 üres tanterem és elegendő pedagógus. Egy pécsi iskola, amíg önkormányzati tulajdonban volt az intézmény, speciális programot működtetett: az alsós tanító néni már az óvodában látogatta a gyerekeket, az óvodapedagógus pedig az első félévben még nyomon követte a kisdíjak fejlődését. Romániában néhány évvel ezelőtt bevezették a 0. évfolyamot, jól is működik, mert ott mindenki számára kötelező.

Az általános iskolát lezáró alapvizsga bevezetése nem elvetendő ötlet, de alkalmasabb lenne a 10. évfolyam végén. A saját véleményem az – mondja Totyik –, hogy ha tíz évfolyamos képzés lenne, akkor annak lezárása után mehetne egy gyerek a szakképzésbe, ahol szakmát tanulhatna, vagy gimnáziumba, ahol a felsőfokú tanulmányokra készülhetne. A tíz évfolyamos alapképzés végén érettebbek is lennének arra, hogy döntsenek a jövőjükéről. A természettudomány és az informatika súlyának növelésével egyetértünk, de nem – ahogy az anyagban írták – a középiskolai felvételinél, hanem a tanulmányok során. Arra semmi szükség, hogy tovább növekedjenek a 8. osztályos gyerekek terhei. Előremutató része ugyanakkor az anyagnak a tanulási-tanítási módszerek fejlesztésére irányuló javaslat, amely a pedagógusok módszertani szabadságát tenné lehetővé.

A középfokú oktatást érintő pontok

Nagyon helyes elképzelés, fontosnak tartjuk a tantárgyi reform végrehajtását, amely a már említett NAT-ban meg is jelent volna. A fakultáció szerepének növelése is jó gondolat. A gond azzal van, hogy az intézményi átjárhatóságot ezek az intézkedések továbbra sem biztosítanak. Elfogadható a Klebelsberg Központ elképzelése, hogy 10. osztály után azok, akik gyengébben teljesítenek, OKJ-s szakmát tanulhatnának vagy technikai végzettséget szerezhetnének, akik pedig jó tanulók, a fakultációk segítségével készülhetnének felsőfokú tanulmányokra.

Az, hogy az egyetemi felvételi nyelvvizsgához kötik, több problémát felvet. A nyelvvizsga követelményei ugyanis nem ugyanazok, mint a középiskolai idegennyelv-tanítás követelmé-

nyei. Az pedig nonszensz, hogy a kormány oktatási rendszere nem készíti fel arra, amit ugyanaz a kormány elvár a felvételinél. De anomália tapasztalható a matematikatanításban is, mert az általános és a középiskolai oktatás nem épül egymásra.

A PSZ a középfokú oktatás racionalizálására javasolná még, hogy az iskolán kívüli képzéseket vonják be a helyi iskolarendszerű oktatásba, de legalábbis hozzák összhangba ezeket, legyen az sporttevékenység, idegen nyelv oktatása, szakköri képzés.

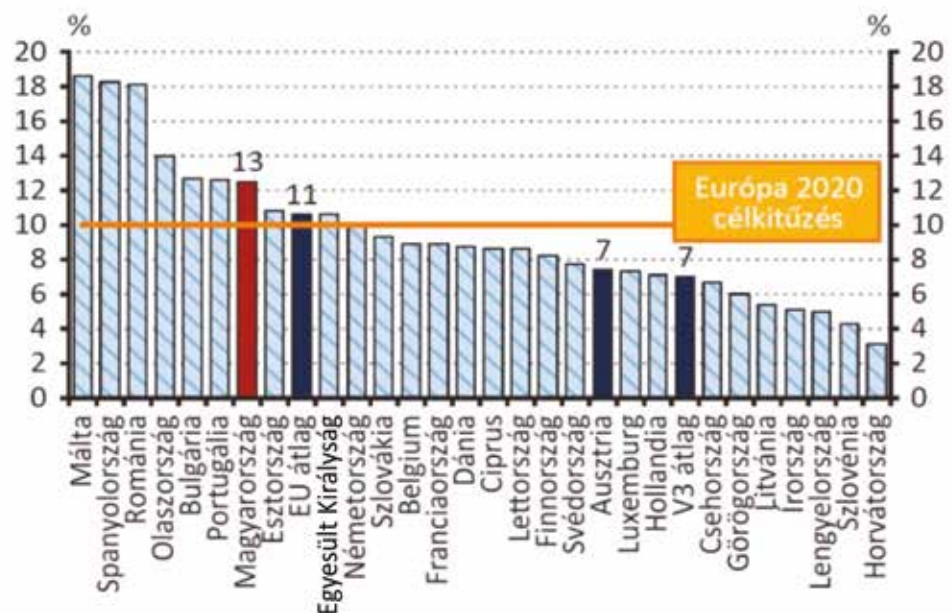
A duális képzést érintő pontok

A PSZ álláspontja, hogy az alapképzést iskolai szinten kell végezni, emellett elvárásként fogalmazzuk meg azt, hogy a külső képzőhelyeken legyenek tanári felkészültségű oktatók. Illetve valós veszély az, hogy a diákokra a külső képzőhelyek ingyenes munkaerőként tekintenek, ennek elhárítására és megelőzésére jogszabályi biztosítások keltenek. Javasoljuk, hogy a felsőoktatáshoz kapcsolódó gyakorlati képzés is hasonló módon legyen megoldva, szakértelemmel, garanciával.

Korai iskolaelhagyás

Az egész magyar közoktatás legnagyobb problémája ez. Az utóbbi években, mióta a tanköteles kor határát 16 évre szállították le, egyre több fiatal kerül ki az oktatási rendszerből komolyabb iskolai végzettség vagy szakma nélkül. Annyi pozitív elmozdulás történt, hogy most már nem foglalkoztathatnak közmunkásként 18 évnél fiatalabb személyt. És itt megint visszautalnék arra, hogy a komoly hátrányok nem a szakképzés idején keletkeznek, hanem a korai fejlesztés elmaradása miatt, ami később halmozódik. Több helyen működnek jó programok lelkes pedagógusokkal, de ezt rendszerszintűvé kellene tenni, és egyébként sem elegendő a probléma megoldásához az oktatás átalakítása, a szociális

9.3. ábra: Korai iskolaelhagyók aránya (2017)

Megjegyzés: A 18-24 éves korosztályban azok aránya, akik legfeljebb alapfokú végzettséggel rendelkeznek és nem vesznek részt további képzésben.

Forrás: Eurostat.

rendszer változására is szükség lenne. Átmenetileg elképzelhetőnek tartom a 0. évfolyam bevezetését a szakképzésben, de szigorúan addig, amíg a korai fejlesztés nem működik át-fogóan, az alapképzés nem erősödik meg, ekkor az alapvető kompetenciákat fejlesztenék, és pályaaorientációs foglalkozásokkal segítenék a fiatalokat. Ma a munkaerőpiacról 200–300 ezer képzett szakember hiányzik. A korai iskolaelhagyók bő kétharmadát tisztességes oktatással meg lehetne tartani. Ehhez kapcsolódik az az elképzelés is, hogy az eddigi kormányzati lépésekkel ellentétben a jelentősérik megerősítenék a tanodákat. Jelenleg az egyházi iskolák hoznak létre saját intézményükhöz kapcsolódóan tanodákat, de ott alig találkozni hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű diákokkal.

A legpozitívabb elképzelés az anyagban, és támogatandó, hogy a pedagógiai asszisztensek számát növelni kell az ellátandó gyerekek számához kötődően. Jelenleg Magyarországon 200 tanulóra jut egy asszisztens, a kívánatos az lenne, ha 2–3 ellátandó gyerekre figyelne egy pedagógiai asszisztens. Ráadásul ez a részmunkaidős foglalkoztatást bővítő program lehetne. Egyébként is ez lenne az első olyan lépés, amely pozitív elmozdulást mutatna a kormányzat részéről az integráció irányába – hangsúlyozta Totyik.

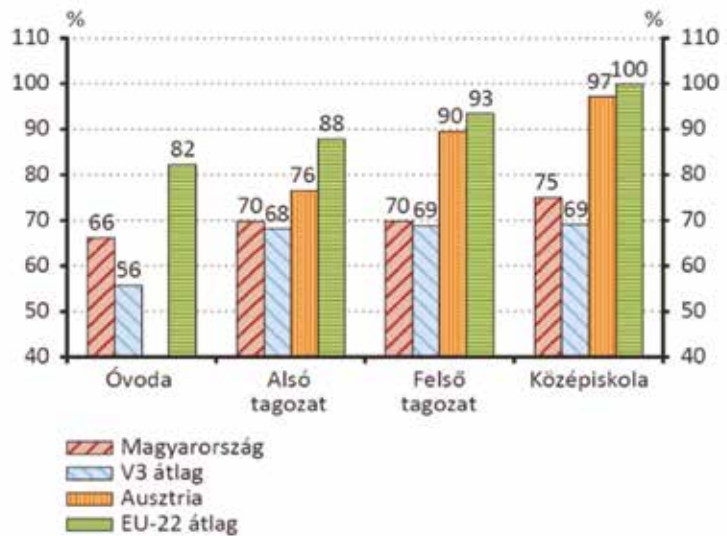
AMI KIMARADT AZ ANYAGBÓL

■ A tanárképzés újragondolása

A tanárképzés alapvető hiányosságokkal küzd, és ugyanez a véleménye a hallgatói önkormányzatnak is. Találkoztunk képviselőikkel, akik elmondták, hogy kevésnek tartják a pedagógiai módszertant, nem

tartják jónak, hogy csak a 3. év végén válik el a tudományos és a tanári pályára készülők képzése, a gyakorlati képzés steril körülmények között történik, és nem tanulnak konfliktuskezelést, véleményük szerint a cigány kultúrát is meg kellene ismertetni a pedagógusjelöltekkel. De hiányolják a digitális képzést, a munkavállalói ismeretek oktatását, illetve túl hosszúnak tartják a 6 éves egyetemi képzést. A tapasztalatok szerint azok közül hagyják el legtöbben a pályát, akik hátrányos helyzetű közegben kezdenek el tanítani.

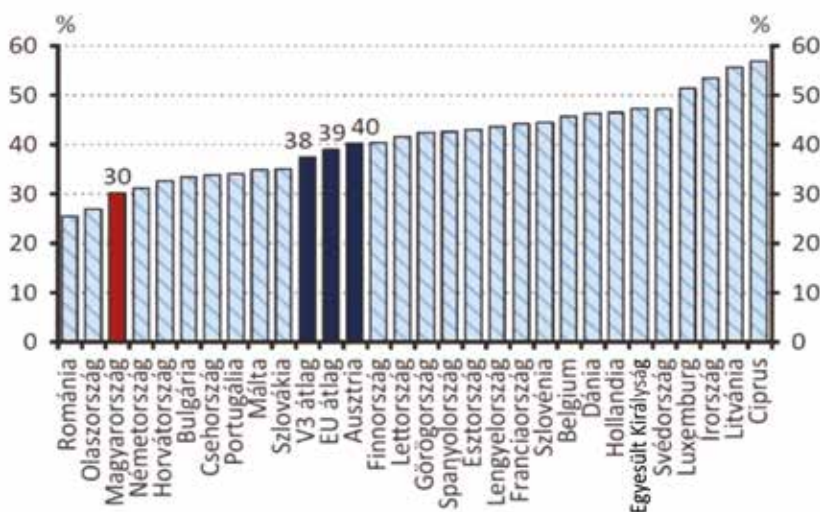
9.6. ábra: Tanári bérek a diplomásátlagbér arányában (2016)

Megjegyzés: A felsőfokú végzettséggel rendelkező, teljes évben teljes munkaidőben foglalkoztatott, 25–64 éves korosztályba tartozók átlagbérének arányában. Ausztria esetében nincs adat az óvodai bérekre vonatkozóan.

Forrás: OECD.

9.17. ábra: Felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya a 25–34 éves korosztályban (2017)

Forrás: Eurostat.

■ A pedagóguspálya elöregedése

Nagyon nagy probléma. A mai magyar pedagógustársadalom úgy néz ki, mint egy fejre állított körte. Tíz éven belül 60 ezren mennek nyugdíjba, és jelenleg 150 ezer pedagógus van a rendszerben. Évente 2500 hallgató jelentkezik gyakornoki vizsgára, és ez nem pótolja a kiesőket. A tanulói létszám pedig nem csökken olyan arányban, hogy ennyi tanár elegendő legyen a pályán. Erre mindenféleképpen megoldást kell találni. Totyik Tamás szerint a fizetés nagyon alacsony, ezért már a képzésre sem jelentkeznek elegendően. Emellett a szakma társadalmi megbecsültségét is növelni kellene, és segíteni a lakhatási gondokat. Egy pályakezdő pedagógus fizetése ma nem éri el a szakképzettek minimálbérét, a kormányzatnak ezen sürgősen változtatnia kell.

Az államtitkárság szakképzési stratégiája – marketingkommunikáció

Nyilatkozik Palotás József, a PSZ szakértője

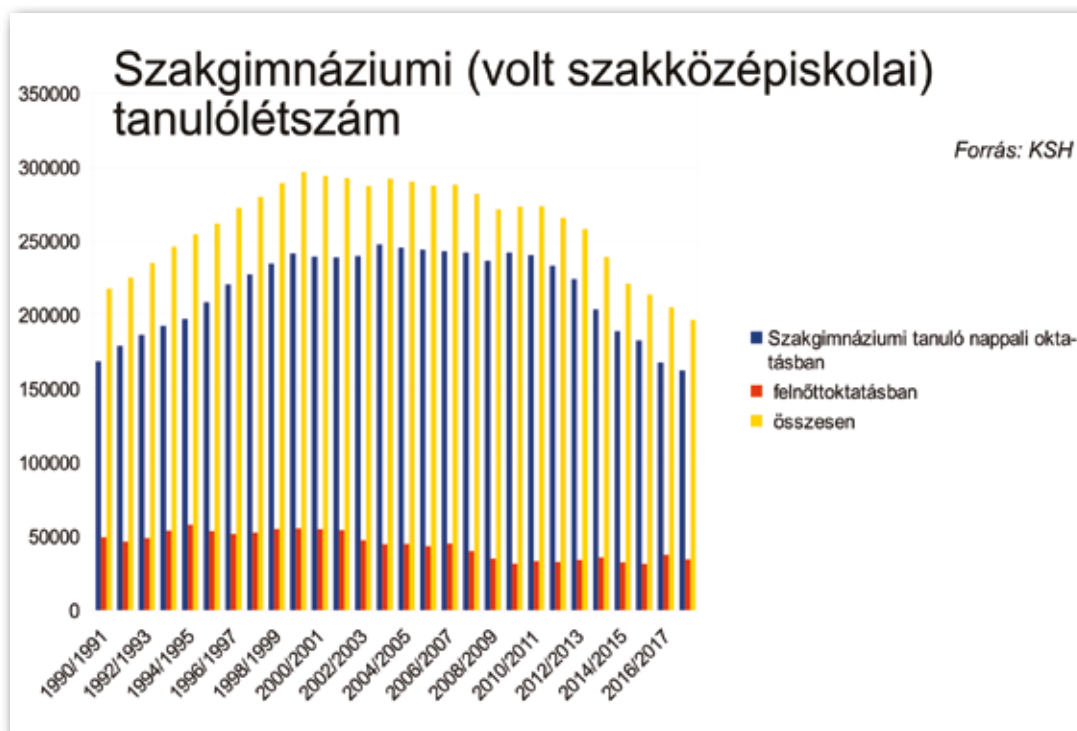
A negyedik ipari forradalom kihívásaira kíván válaszokat adni a középtávú szakmapolitikai elképzelés – így határozza meg az ITM Szakképzésért és Felnőttképzésért Felelős Helyettes Államtitkárság, a Szakképzés 4.0 elnevezésű anyag kidolgozója, mit szeretnének elérni. A gyakorló pedagógus jó ismerője a jelennek, nagy valószínűséggel úgy véli, ez az általánosságban megfogalmazott cél a nagyon távoli jövőben valósulhatna csak meg. Milyen pontokat határoztak meg a stratégiában, amelyek a célok elérését szolgálnák? A kérdésre Palotás József, a PSZ szakértője válaszolt, részletesen elemelve néhány javaslatot.

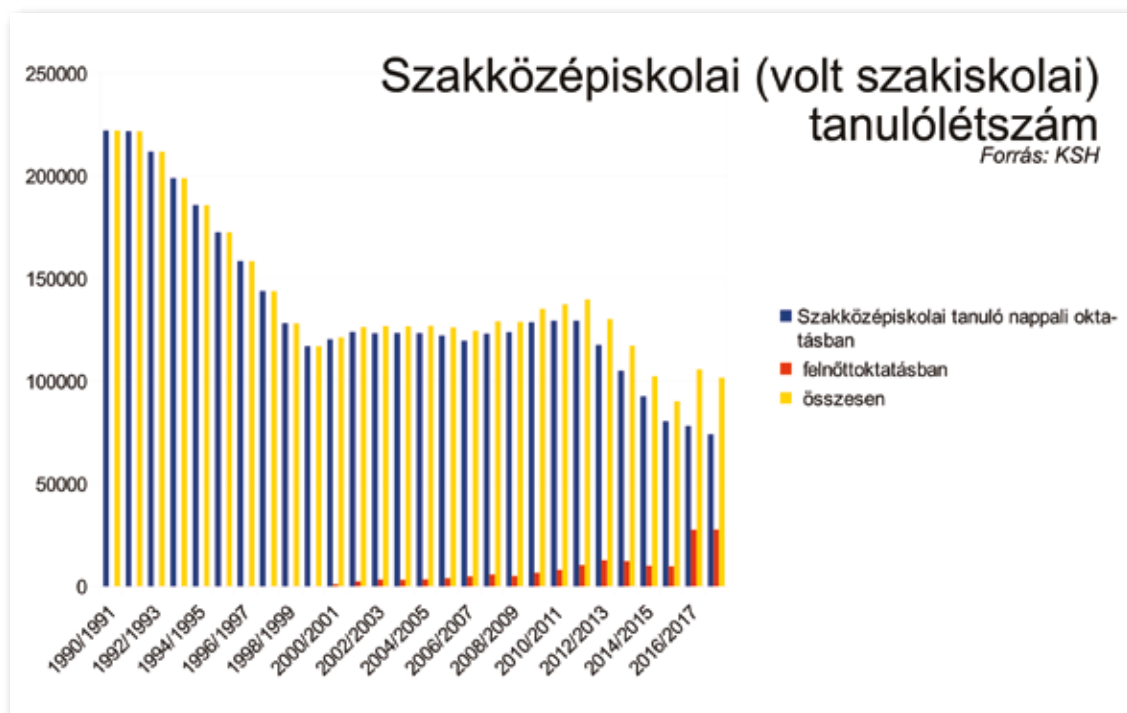
Feltételezhetjük, hogy ezt a stratégiát a jó szándék és pozitív célok elérése vezérli. Sokszor valós problémákat feszeget, és keres hozzá adekvát megoldást. De a stratégia maga és a róla szóló kommunikáció is felszínes ahhoz, hogy érdemi véleményyt fogalmazzunk meg róla. A részletszabályok ismerete nélkül elmondhatjuk, hogy benne van a pozitív kimenet lehetősége, de a kockázatok és a buktatók is – mondta összefoglalóan Palotás József. – A szakképzés nagyon nagy és szerteágazó

szakterület, sok tapasztalattal a közelebbi és a távolabbi múltból, amelyek megint nem lettek kellőképpen feldolgozva. Nagyon jól hangzik az elképzelés, és egyetértünk vele, hogy

a képzés tartalma igazodjon a munkáltatók igényeihez, és feleljen meg a 4. ipari forradalom kihívásainak. De hogy ez mit is jelent, azt nem definiálták a Szakképzési és Innovációs Tanácsban. Mivel a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara már

2010 óta a kormánnyal kötött megállapodás szerint fejlesztette a képzés tartalmát, kimenetét, és vett részt a szakmai vizsgabizottságok munkájában, okkal merül fel a kérdés, miért nem felel ez most meg a gazdaság igényeinek. A kamara nagy szerepet kapott az iskolai és az iskolán kívüli képzés alakításában is az elmúlt egy évtizedben. Ezek szerint a módszer vagy a választott szereplők nem voltak megfelelőek. Most ágazati készségtanácsokat hoztak létre, aminek eddig is megvolt a törvényi lehetősége a Nemzeti Képesítési Bizottság szakmacsoportos albizottságaiban. Lehet, hogy

ban kitűzött iskolaszervezeti elképzelés 1993 óta már a tizedik, és látni kell, hogy az eddigi változtatások sem oldották meg a problémákat, a lemorzsolódás, a beiskolázási nehézségek máig jelen vannak a szakképzés rendszerében.

Másik probléma, hogy a kerettanterveket két-három évente átírják, ez nem megoldás, ehelyett a módszertant kellene fejleszteni az iskolákban, továbbá a szabad sáv növelésével jobban megjelenhetnének a munkaadói elvárások a képzés tartalmában.

a készségtanácsok eredményesebbek lesznek ebben. Az mindenesetre pozitívum, hogy a keretszabályok helyett az ágazatspecifikus igényekre helyeződik a hangsúly.

A duális képzés

több tekintetben problémás terület. A szakképzési évfolyamokon a gyakorlati képzésben résztvevők kevesebb mint fele vállalatoknál sajátítja el a szakmai kompetenciákat. A tanulószerveződések száma 2017-ig enyhén, de egyértelműen növekedett, akkor 55 ezer volt, szemben a 2018-ra kitűzött hetvenezres céllal, azóta az MKIK adatai szerint több ezerrel csökkent, miközben ma is több mint kétszer annyi tanuló van szakképzési évfolyamon. Tehát létezik egy jelentős diáktömeg, amelynek a képzését iskolai tanműhelyekben kell megoldani. A gyakorlati képzésből hiányzó kompetenciák fejlesztése érdekében a stratégia ágazati képzőközpontok kialakítását tervezi. Az elképzelés több szempontból hasonlatos a kétezres években létrejött TISZK gazdasági társaságok modelljéhez, ezért a PSZ arra hívja fel a figyelmet, hogy ne kövessék el ugyanazokat a hibákat, mint akkor. A tanműhelyfejlesztést gazdasági társaságokba szervezték ki, és senki nem gondoskodott ezek hosszú távú fenntarthatóságáról, sok esetben az iskolák rovására működtek. A kormány 2012-ben és 2015-ben is kísérletet tett arra törvénymódosítással, hogy a gazdasági társaságok vagyonát visszamentse az iskolákba. A PSZ azt mondja, hogy fontos a duális képzés, fontosak a vállalati tanműhelyek, de ahol a cégek nem vállalkoznak erre, ott ne legyen harmadik szereplő, hanem az iskolai tanműhelyt fejlesszék. Nagyon fontos lenne ezzel párhuzamosan az iskolák és a munkáltatók együttműködési módszertanának fejlesztése, erre kiváló példák vannak. Ráadásul figyelembe kell venni, hogy a budapesti és a vidéki szakképzés merőben eltérő szerkezetben tud jól megvalósulni. Budapesten a tömegközlekedés miatt lehetnek tiszta profilú, integrált szakképző központok, vidéken a földrajzi távolságok miatt ez nem tud megvalósulni.

A szakképzést nem szabad uniformizálni, nyitott rendszert kell működtetni, amely az egyedi különbségeket képes kezelni. A stratégiá-

A stratégia súlyos hiányossága, hogy

a speciális szakiskolát

nem a szakképzés részeként határozza meg. Jelenleg ezek részben a szakképzési centrumokban, valamint a tankerületi központokban, az EGYMI-kben működnek. Fenntartótól függetlenül mindenképp a szakképzési rendszerben a helyük, mivel önálló életvezetésre és munkaerőpiacra készítik fel a tanulókat. Esélyt adnak az enyhe értelmi fogyatékosokkal élőknek, a sajátos nevelési igényű embereknek, akik képesek lesznek értéket teremteni munkát végezni, sokszor a szakképesítésig is eljutnak ezek a fiatalok.

Az iskolatípusok átnevezésével

kapcsolatban is aggályaink vannak. Az ITM marketingkommunikációt folytat arról, hogy visszaállítsa a „jól bevált” technikumot. Az 50–60-as években működtek a négyéves technikumok, a 60-as évek végétől szakközépiskolának hívták az érettségire adó intézménytípust. Több ma élő generáció ez utóbbit ismerve nőtt fel, a PSZ szerint ehhez az elnevezéshez kellene visszatérni. A szakszervezet álláspontja szerint a szakmunkásképző, szakközépiskola és speciális szakiskola elnevezés lenne alkalmas, ezek beszélő nevek. A stratégia egyébként nem indokolja meg, miért „jól bevált” a technikum, azóta eltelt több mint fél évszázad! Ráadásul, ha nincs széles szakmai konszenzus az új elnevezések mögött, akkor három év múlva megint átkeresztelhetik a különböző iskolatípusokat.

Hasonló a konklúzió a következő esetben is: a 2001-től felzárkóztatónak hívták, majd 2015-től HÍD programnak nevezett megoldást most műhelyiskolának keresztelnék át, de ha a munkaformákat, módszereket illetően nem történnek változások, nem lesz előrelépés. Eközben számos, a hátrányokat jól kezelő program működött a szakképzésben: Szakiskolai Fejlesztési Program, Dobbantó program, Arany János Szakiskolai Program, kompetenciafejlesztő programok, ezek tapasztalataira kellene építeni és a szükséges erőforrásokat hozzárendelni.

Az esélyegyenlőség

nagy kihívás. Az is igaz, hogy nem lehet csak a középfokú szakképzést hibáztatni, hisz a diákok nagy része az alapkompenciák hiányában kezdi meg középfokú tanulmányait, a témával érdemben nem is foglalkozik az anyag. Pénz és megfelelő módszertan kell, mert az iskoláknak rengeteg támogatásra lenne szükségük ezen a területen is.

A stratégiában szereplő érettséggel

kapcsolatos elképzeléshez hasonló már megfogalmazódott a 2011-es szakképzési törvényben, melyben a szakközépiskolákban szerethető szakmai érettségit úgy definiálták, hogy az „magasabb követelmények szerint teljesített érettségi vizsgatárgynak minősül”. Ezzel akarták növelni a szakmai érettségi presztízsét és segíteni a tanulók továbbtanulását, ugyanakkor ez az elképzelés nem volt kompatibilis az érettségi rendszerrel és a felsőoktatási intézmények igényeivel sem, a próbálkozás elvérzett. Ugyanez megtörténhet a mostani tervezetben változtott öt évfolyamos technikumok érettségijével is, hiszen a továbbtanulást illetően az elképzelések részletei még nem ismeretesek.

tananyagtartalmak biztosítása, de eddig e tárgyban is csak a marketingkommunikáció látszik.

De álljon itt néhány pozitív elképzelés, amit a PSZ is támogat:

az ösztöndíjrendszer kiterjesztése, a bérék rendezése, a szakképzés rugalmasabbá tétele.

Palotás József szerint mindig kérdéseket vet fel, ha egy rendszert minden elemében néhány évente át kell alakítani, a hatékony, érdemi változtatáshoz komolyabb elemző munka szükséges, a múltbeli tapasztalatok alaposabb feldolgozása. Nem az átnevezés és a tartalomszabályozás állandó változtatása hoz eredményt, hanem a megfelelő módszertan, munkaformák, tanári óraszám, csoportbontás, egyéni fejlesztési lehetőség, együttműködési formák alkalmazása és az ehhez szüksé-

Tankönyv helyett vagy mellett digitális tananyag

– olvasható a stratégiában, miközben hosszú évek óta nem volt digitális tartalomfejlesztés a szakképzésben, bár a források rendelkezésre állnak. A szakképzés sajátosságaira tekintettel – mint a sokféleség és az alacsony példányszámok, a tartalmi és módszertani megújulás szükségszerűsége – valóban érdemi szakmai párbeszédet indokolna a tankönyv, illetve

ges erőforrások biztosítása, ezzel lehetne minőséget elérni. Ez igaz a közismereti és a szakmai kompetenciákra is. Szervezeti és menedzsmentértelenben pedig az iskoláknak hosszabb távú stabilitást és szakmai mozgásteret kellene biztosítani, szemben a permanens átalakításokkal. Az a legnagyobb baj a stratégiával, hogy a marketingkommunikáció szemlélete határozza meg, mélyebb elemzések, ok-okozati viszonyok feltárása és érdemi következtetések nélkül.

Palotás Józseffel folytatott beszélgetésünket követően a kormány elfogadta a Szakképzés 4.0 stratégiát. Ezután az Innovációs és Technológiai Minisztérium (ITM) intézkedési tervet dolgoz ki, és azt még tavasszal a kormány elé viszi.

Képzőművészeti pályázat

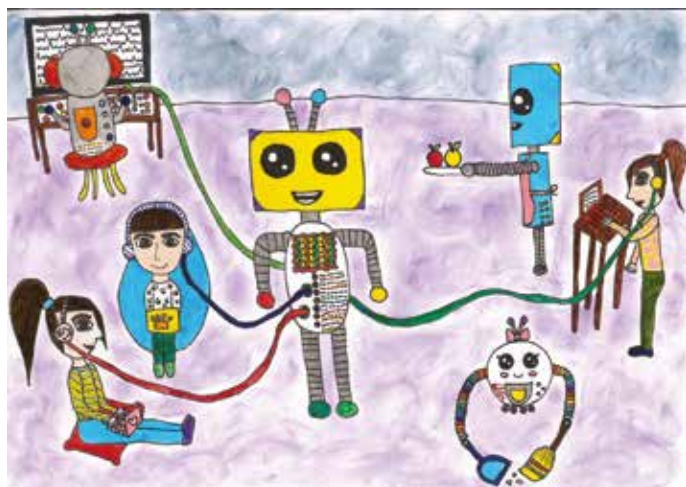
AZ ALSÓSOK A LEGAKTÍVABBAK

Több mint hatszáz alkotás érkezett a PSZ 100 év múlva milyen iskolában fognak tanulni a gyerekek? címmel meghirdetett képzőművészeti pályázatára. A négy kategóriában kiírt verseny legjobbjairól négytagú zsűri (Ádám Anna képzőművész, Bódi Mária rajztanár, Juhász Olga, a PSZ korábbi sajtómenedzsere, Márfiné Béczi Erika, a Pedagógusok Lapja tördelőszerkesztője) döntött, és nem volt könnyű dolguk. *(Helyszűke miatt csak a kategóriák első helyezettjeinek pályaműveit mutatjuk be.)*

A pályázat nyertesei

Általános iskola, alsó tagozat (megosztott helyezések):

1. Berányi Dorina – 100 év múlva robotok tanítanak majd | 1. Tóháti Barna Bánk – Focisuli 100 év múlva
2. Herczeg Áron – Tanulmányi kirándulás az űrben | 2. Kis Lujza – Saját űrhajóból tanulok majd
3. Nagy Krisztián – Utazó-iskola | 3. Kovács Mátyás – Leszakadt világok, modern jövőkép

1. Berányi Dorina – 100 év múlva robotok tanítanak majd

1. Tóháti Barna Bánk – Focisuli 100 év múlva

Ádám Anna, a zsűri elnöke elmondta, hogy örömmel látta, mennyire kreatívak az alkotók, gyerekek és felnőttek egyaránt. Legkevesebb munka a tanároktól érkezett, a legaktívabbak az alsós tanulók voltak. A zsűri tagjai közösen határozták meg azokat az objektív szempontokat, amelyek alapján a munkákat vizsgálták. Legfontosabb a gondolatiság volt, azaz megnézték, mennyire tudja egy-egy mű tükrözni az alkotó szándékát, mennyire tudja a pályázó lefordítani elképzelését az általa választott vizuális nyelvre. Értékeltek a technikai sokszínűséget, a kísérletezést, és azt, hogy a pályázók mennyire voltak bátrak a különböző művészeti ágak ötvöztetésében, ami több munkában is megfigyelhető. Figyelték, mennyire tudnak elrugaszkodni a sémáktól. Az absztrakció képessége is előnyt jelentett a kiválasztásban, a zsűri a mű pozitívumának tartotta, ha nem illusztratív, leíró síkon jelenik meg a

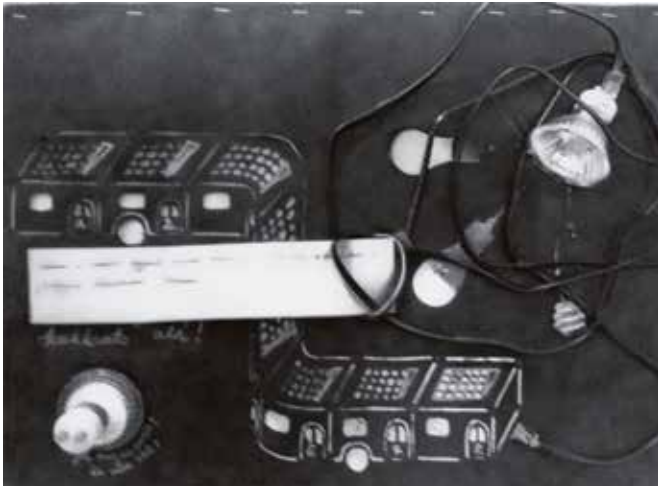
gondolat. Azt is figyelembe vették, hogy az egyes alkotók hol tanak saját magukhoz képest, hisz különböző háttérrel, tapasztalattal rendelkeznek a pályamunkát beküldők.

A tanulók körében népszerű téma a galaktika, az űr, vagyis a fiatal generáció a jövőt nem csak a Földön képzei el. Sok pályamunkán grafikai elem az űrlény, a robot. A futurisztikus szemlélet egyfajta jövőbeli elidegenedést is sugall számos alkotásban. Több rajzon a saját bolygójában, buborékjában ábrázolják az embert. A rajzokon, alkotásokban az ökoszemlélet is megjelenik, látszik, hogy a diákok tudatában vannak a környezeti problémáknak, és nem látják fényesnek a jövőt. A felnőtteknél változatosabbak a témák, és többféle technikai megoldást alkalmaztak. Érkeztek festmények, rajzok, számítógépes grafikák, készült alkotás nemezből, mézeskalácsból.

Általános iskola, felső tagozat:

1. Takács Tamara – Világjáró iskolabusz
2. Tamáska Dorottya – Tölcséren át álomban kapom a tudást
3. Mihalkó Margaréta – Milyen lesz 100 év múlva az iskolánk?

1. Takács Tamara – Világjáró iskolabusz

Felnőtt:

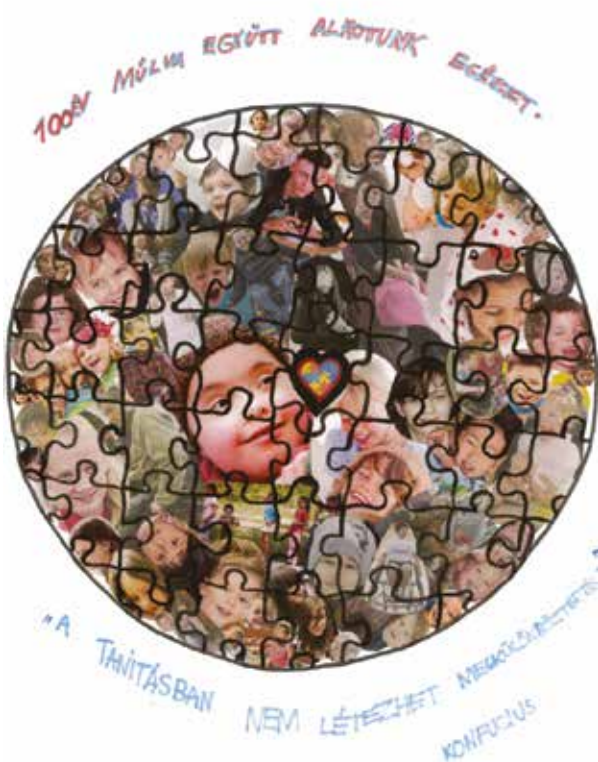
1. Mező István – Magyar faló
2. Osváth Péter – Panakosztá-ház
3. Simon Katalin – Húsvét

1. Mező István – Magyar Faló

Középiskola:

1. Autista Szakiskola, 7. csoport – Együtt jövő
2. Antal Sára – Az iskola 100 év múlva
3. Talabér Réka – Bolygótanulmányozás

1. Autista Szakiskola 7. csoport – Együtt jövő

A zsűri

Ádám Anna képzőművész, a zsűri elnöke Franciaországban végezte a képzőművészeti egyetemét. Az ott zajló kortárs szemléletű oktatás nem a technika felől közelít a műhöz. Arra tanítja meg a hallgatókat, hogyan fordítsák le a gondolatot vizuális nyelvre. Tehát előbb keresik meg a témát, találják meg a gondolatot, a mondanivalót, utána foglalkoznak a formával. Anna rajzol, fotózik és performance-okat, színházi előadásokat hoz létre, ahol már nemcsak a vizualitás, hanem a mozgás is fontos.

Jogi esetek

VÁLOGATÁS A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE JOGSEGÉLYSZOLGÁLATÁHOZ ÉRKEZŐ LEVELEKBŐL

I. Kérdés:

Levélírónk 20 év közalkalmazotti jogviszonnyal rendelkezik és a nők negyven év szolgálati idő letöltése utáni kedvezményes nyugdíját kívánja igénybe venni. Közalkalmazotti jogviszonya 10+10 évből adódik össze, a két időszak között munkaviszonyban (a munka törvénykönyve hatálya alatt) állt, ami értelem szerűen nem közalkalmazotti jogviszony. Kérdésként merült fel, hogy az irányadó felmentési idő igénybevétele és annak hossza ugyanúgy vonatkozik-e a közalkalmazottra, ha közalkalmazotti jogviszonya nem folyamatos volt, hanem megszakításokkal töltötte azt.

Válasz:

A Közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (Kjt.) alapján nem szükséges, hogy a közalkalmazotti jogviszony folyamatos legyen a felmentési idő megállapításához. (Megjegyzem, ugyanez vonatkozik a jubileumi jutalomra való jogosultságra is.)

A felmentési idő így az alábbiak szerint alakul:

Kjt. 33. § (1) Felmentés esetén a felmentési idő **legalább hatvan nap**, de a nyolc hónapot nem haladhatja meg. Ettől eltérően, ha a felmentés – az egészségügyi alkalmatlanság esetét kivéve – a 30. § (1) bekezdésének c) pontján alapul, a felmentési idő harminc nap.

Kjt. 30. § (1) A munkáltató a közalkalmazotti jogviszonyt – a 30/A–30/D §-ban és a 32. §-ban foglalt korlátozással – felmentéssel akkor szüntetheti meg, ha

c) a közalkalmazott munkaköri feladatainak ellátására tartósan alkalmatlanná vált vagy munkáját nem végzi megfelelően;

(2) ha hosszabb felmentési időben a felek nem állapodnak meg, és a kollektív szerződés sem ír elő ilyet, **a hatvan napos felmentési idő a közalkalmazotti jogviszonyban töltött**

a) öt év után egy hónappal;

b) tíz év után két hónappal;

c) tizenöt év után három hónappal;

d) húsz év után négy hónappal;

e) huszonöt év után öt hónappal;

f) harminc év után hat hónappal

meghosszabbodik. Kollektív szerződés 8 hónapnál hosszabb felmentési időt nem állapíthat meg.

(3) A munkáltató legalább a felmentési idő felére köteles a közalkalmazottat mentesíteni a munkavégzés alól. A munkavégzés alól a közalkalmazottat – a mentesítési idő legalább felének megfelelő időtartamban a kívánságának megfelelő időben és részletekben kell felmenteni.

II. Kérdés:

Levélírónk a nyugdíjba vonuláshoz szükséges szolgálati időhöz kapcsolódó felmentés, végkielégítés, jubileumi jutalomra való jogosultság kérdésében érdeklődik, mi számít közalkalmazotti jogviszonynak.

Válasz:

A Kjt. 87/A § (1) E törvény alkalmazásakor **közalkalmazotti jogviszonyban töltött időnek kell tekinteni**

a) az e törvény hatálya alá tartozó munkáltatónál munkaviszonyban, közalkalmazotti jogviszonyban eltöltött időt,

b) a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény hatálya alá tartozó szervnél munkaviszonyban, közszolgálati jogviszonyban töltött időt,

c) a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény, valamint 2010. július 6. és 2012. február 29. között a kormánytisztviselők jogállásáról szóló 2010. évi LVIII. törvény (a továbbiakban: Ktjv.) hatálya alá tartozó szervnél munkaviszonyban, kormánytisztviselői jogviszonyban töltött időt,

d) a szolgálati jogviszony időtartamát, továbbá

e) a bíróságnál és ügyészségnél szolgálati viszonyban, munkaviszonyban, valamint

f) a hivatásos nevelőszülői jogviszonyban és a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyban,

g) az e törvény, a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény, a Ktjv., valamint a közszolgálati tisztviselőkről szóló törvény hatálya alá tartozó szervnél ösztöndíjas foglalkoztatási jogviszonyban,

h) az állami vezetői szolgálati jogviszonyban,

i) az állami tisztviselőkről szóló törvény hatálya alá tartozó munkáltatónál állami szolgálati jogviszonyban, ösztöndíjas foglalkoztatási jogviszonyban, illetve munkaviszonyban,

j) honvédelmi alkalmazottak jogállásáról szóló törvény szerinti honvédelmi alkalmazotti jogviszonyban,

k) rendvédelmi igazgatási alkalmazottak szolgálati jogviszonyát szabályozó törvény szerinti rendvédelmi igazgatási szolgálati jogviszonyban,

l) a kormányzati igazgatásról szóló törvény hatálya alá tartozó munkáltatónál kormányzati szolgálati jogviszonyban, politikai szolgálati jogviszonyban, biztosítási jogviszonyban, ösztöndíjas jogviszonyban, illetve munkaviszonyban töltött időt.

III. Kérdés:

Levélrónk a nők kedvezményes nyugdíjával kíván élni, felmentését pedig év közben kezdeményezni. Megtagadhatja-e kérését a munkáltató arra hivatkozva, hogy kérelmét már előző év végéig be kellett volna jelentenie?

Válasz:

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény 18. § (2a) bekezdése alapján: *Öregségi teljes nyugdíjra életkorától függetlenül jogosult az a nő is, aki legalább negyven év jogosultsági idővel rendelkezik.*

A Közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (Kjt.) 30. § 4) bekezdése szerint: *a közalkalmazotti jogviszonyt felmentéssel meg kell szüntetni, ha a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény 18. § (2a) bekezdésében foglalt feltételt legkésőbb a felmentési idő leteltekor teljesítő közalkalmazott kérelmezi.*

(5) A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény 18. § (2a) bekezdésében foglalt feltétel megállapításához szükséges jogosultsági időt a nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv határozatával kell igazolni.

Fentiekre tekintettel, amennyiben a levélíró kéri a felmentését, a munkáltatónak kötelező megszüntetnie felmentéssel a jogviszonyát. A lényeg, hogy a közalkalmazott legkésőbb a felmentési idő végére teljesítse a nyugdíjjogosultság feltételeit.

IV. Kérdés:

Mennyi szabadság felett rendelkezik a közalkalmazott, a szabadságot mikor kell kiadni? Korlátozhatja-e a munkáltató a szabadság kiadását? Levélírónk levelében kifejti, hogy a munkáltató év közben csak hosszú hétvégék idején engedi el plusz egy-két nap szabadságra, egyebekben csak a nyári szünetben ad ki szabadságot.

Válasz:

A pedagógusokat megillető szabadságra vonatkozó rendelkezéseket az alábbi jogszabályok tartalmazzák.

1. A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.), valamint
2. a Közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (Kjt.) (a közalkalmazottat megillető szabadság mértékét szabályozza), és
3. a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról szóló 326/2013. (VIII. 30.) kormányrendelet (Vhr.).

Az Mt. a szabadság kiadása címszó alatt alapelvként rögzíti, hogy **a szabadságot** – a munkavállaló előzetes meghallgatása után – **a munkáltató adja ki**. A munkáltató **évente hét munkanap szabadságot** – a munkaviszony első három hónapját kivéve – legfeljebb két részletben **a munkavállaló kérésének megfelelő időpontban köteles kiadni**. A munkavállalónak erre vonatkozó igényét legalább tizenöt nappal a szabadság kezdete előtt be kell jelentenie. A szabadságot – eltérő megállapodás hiányában – **úgy kell kiadni, hogy a munkavállaló naptári évenként egy alkalommal, legalább tizennégy egybefüggő napra mentesüljön a munkavégzési és rendelkezésre állási kötelezettsége alól**. E tekintetben – a szabadságként kiadott napon túl – a heti pihenőnap (heti pihenőidő), a munkaszüneti nap és az egyenlőtlen munkaidő-beosztás szerinti szabadnap vehető figyelembe. A szabadság kiadásának időpontját a munkavállalóval legkésőbb a szabadság kezdete előtt tizenöt nappal közölni kell [Mt. 122. § (1)–(4)].

Fenti rendelkezésekből következik, hogy **évente legalább hét munkanapot** a munkavállaló kérésének megfelelő időpontban a munkáltató **köteles kiadni**. Ezt a hét munkanapot a munkavállaló kérésére legfeljebb két részletben kell kiadni. **Azaz minimum évi hét munkanappal a munkavállaló rendelkezik, hogy azt mikor kéri, hogy a munkáltatója adja ki részére.** Amennyiben nincs külön eltérő megállapodás a felek között, a szabadságot **úgy kell kiadni, hogy a munkavállaló naptári évenként egy alkalommal legalább tizennégy egybefüggő napra mentesüljön a munkavégzési és rendelkezésre állási kötelezettsége alól**.

A 326/2013. (VIII. 30.) kormányrendelet (Vhr.) 30. § (3) és (4) bekezdése rendelkezik a nevelő-oktató munkát, pedagógiai szakszolgálati tevékenységet végzők pótszabadságra való jogosultságának és szabadsága kiadásának szabályairól, amely alapján:

30 § (3) A pedagógus számára az iskolában az őszi, a téli és a tavaszi szünet munkanapjai tanítás nélküli munkanapok, amelyek idejére a köznevelési intézményben ellátandó feladat is elrendelhető.

(4) A nevelési-oktatási intézményekben a pedagógus szabadságát – a tizenhat évesnél fiatalabb gyermek után járó pótszabadság kivételével – **elsősorban a nyári szünetben, óvodákban a július 1-jétől augusztus 31-éig tartó időszakban kell kiadni, annak figyelembevételével, hogy a gyermekek óvodai nevelését a teljes óvodai nevelési évben biztosítani kell. Ha a szabadság a nyári szünetben nem adható ki, akkor azt az őszi, a téli vagy a tavaszi szünetben, a szünet munkanapjait meghaladó szabadságnapokat pedig a szorgalmi időben, illetve a nevelési év többi részében kell kiadni.**

Fentiekből következik, hogy csak **elsősorban** kell a nyári szünetben kiadni a szabadságot, de az elsősorban **nem jelenti azt, hogy csak és kizárólag akkor lehet!**

Amennyiben pedig a nyári szünetben nem adható ki a szabadság vagy a szünet munkanapjait meghaladja a szabadnapok száma, **a szorgalmi időben, illetve a nevelési év többi részében kell kiadni a szabadságot.**

Természetesen a jogokat mind a közalkalmazottnak, mind a munkáltatónak rendeltetésszerűen kell gyakorolnia, ami azt is jelenti, hogy ha a köznevelési intézményben az ellátandó feladatokat úgy kívánják, akkor a munkáltató megtagadhatja a szabadság kiadását szorgalmi időben. A szabadságot továbbá – lehetőség szerint – időben kell előre tervezni, és a szabadságot nyilván is kell tartani.

Teremtsünk hagyományt: Pedagógusok Családi Napja május 19-én, Budapesten

Az idei évben a Pedagógusok Szakszervezete, valamint kiemelt partnere, a „Kirándul az osztály” Magazin kiadója közös szervezésben rendhagyó napot tartanak „Pedagógusok Családi Napja” címmel május 19-én, vasárnap, a Budapest XVIII. kerületi Bókay-kertben.

Nem titkolt céljuk és mottójuk: „Teremtsünk hagyományt”. A pedagógusok egész évben mások gyermekeivel foglalkoznak, ezen a Családi Napon a Pedagógusok Szakszervezete jóvoltából a szervezők foglalkoznak a pedagógusok gyermekeivel. A szakszervezet ezzel a rendezvénnyel is arról biztosítja tagjait és hozzátartozóikat, hogy mögöttük áll intézményeiken kívül is.

- A színes programokból álló nagyszabású rendezvény a Bókay-kertben egyszerre több helyszínen valósul meg. Ki-ki igénye szerint válogathat a Fesztivál színpad műsorai, a kézműves-foglalkozások, a sport- és ügyességi játékok, valamint színházi előadások között.

- A gasztrokézműves-foglalkozások keretében a gyerekek krumpplángost, kenyeret dagasztanak, amelyet helyben állított kemencében süthetnek ki. A dagasztáshoz szükséges lisztől, a gyerekek legnagyobb örömére, egy helyben felállított malom gondoskodik. Persze nem maradhat el a mézeskalács-készítés sem.
- A sportosabbak foci- vagy röplabdaversenyben mérhetik össze erejüket, de a hangulatfokozó ügyességi csapatversenyek is nagyon népszerűek.
- A bátrabbak egész nap, egy helyben kialakított Lasertag pályán játszhatnak tízfős csoportokban.
- Ha valakinek egy kis múzeumlátogatásra lenne hangulata, az is belefér.

Busszal átviszik a csoportokat a közeli Természettudományi Múzeumba. A múzeumi belépő önköltséges.

S ha ezek a programok kevésnek bizonyulnának, a kertben számos egyéb programot is (Bókay Kalandpark, hófánkózást, nyári-téli sípályán oktatást, teniszezést, BMX-pálya) választhatnak – önköltséges alapon.

A rendezvény helyszínéül szolgáló Bókay-kert pontos címe: **1181 Budapest, Szélmalom u. 33.**

A helyszín megközelíthetősége tömegközlekedéssel: Kőbánya-Kispestől a 182-es és a 136E autóbusszokkal.

Szakszervezeti tagoknak és gyermekeiknek kedvezményes belépőjegyek (felnőtt: 1500 Ft, gyermek 1000 Ft) és étkezési lehetőség, menü: 1300 Ft.

Nem szakszervezeti tagoknak és hozzátartozóiknak 25%-kal drágább a jegy.

Bővebb tájékoztatást a Pedagógusok Szakszervezete honlapjának főoldalán talál: <https://pedagogusok.hu>

A belépőjegyek korlátozott száma miatt érdemes a jegyeket minél hamarabb megvásárolni.

Mindenkit szeretettel vár a Pedagógusok Szakszervezete.

- A nagyszínpadon egész nap közönségszórakoztató műsorok várják a gyerekeket és szülőiket: A Nagy Ho-Ho-Horgász meseelőadása mellett látványos tánc és harcművészeti bemutatók, közös zumba és pilates órák színesítik a programot. Az egész napos kellemes zenéről a helyi ifjúsági fúvószenekar, a Nem adom fel együttes, Jánoki Mária, a Wolband és más együttesek gondoskodnak.
- A színpad melletti zárt teremben a Baltazár Színház előadásában „Fiúk, lányok” címmel kabarét nézhetnek meg prózával és élő zenével Szép Ernő művein keresztül.

***XX. Országos Pedagógus Teniszbajnokság, Balatonalmádi
2019. július 5–6–7. (péntek-szombat-vasárnap)***

További részletek a májusi számban.

Dudás Zsolt +36 20 483 87 80

Jenei Attiláné

A gyerekeknek Ili néni volt, a kollégák Icnak, a hivatalos fórumok Jeneiné Icnak ismerték. Közvetlen pedagógus tapasztalatai különösen alkalmassá tették arra, amivé igazán vált, ami legendássá tette: a kérlelhetetlen harcos, a megalkuvást nem ismerő szakszervezeti vezetővé. Hihetetlen energiával harcolt az óvónők, a tanítók és a tanárok jogainak érvényesítéséért, a komolyan vett, s gyakorlatban alkalmazni tudott társadalmi igazságosságért. Ez a kérlelhetetlen jogérvényesítés nem a vezetőikkel szembeni, nem ellenük irányuló, rövidlátó küzdelem volt. Mert az értelmes igazgatók, intézményvezetők ugyanúgy partnernek, harcostársnak tekintették, akinek a véleményét érdemes meghallgatni, arra érdemes támaszkodni. Elismerte, tisztelte pedagógus, vezető és iskolafenntartó egyaránt.

Ezt a tekintélyt hozzáértésével, szakmaiságával és legendás munkabíráásával vívta ki. Ha egy törvényváltozás vagy új jogszabály jelent meg, nemcsak hamarabb értette meg a döntéshozóknál is, látta át a lényegét a változásnak, hanem azonnal rendelkezett gyakorlati, szemléltető példákkal is. Véleménye így meggyőző, lefegyverző, ez a temperamentum az ellenérdekkel szemben lehengerlő volt, s egy ma már kiveszőnek látszó szakszervezeti érdekvédő típus klasszikus példájává tette.

Ez a szakszervezeti harc hőskora volt, amikor a szakmaiságon alapuló érdekvédelem még látványos eredményeket hozhatott. Amikor az igazgatóknak még munkáltatói, költségvetést meghatározó jogai voltak. Mert a valamirevaló vezetőnek is érdekében állt az intézményi légkör, a fenntartói viszony javulása, a közös érdekek érvényesülése. Nem egy intézményvezető kifejezetten tanácsot kért tőle egy-egy jogszabályváltozáskor.

Ica tevékenysége oly tudatos volt, hogy a város önkormányzati közgyűléseire is rendszeresen eljárt, ahol rendre fel is szólalt. Érvelését a városvezetők meghallgatták, véleményét a politikusok is tiszteletben tartották.

Szakszervezeti, szakmai hős volt, legendás, örök példa.

*Pallás György volt tagozatvezető
PSZ Hajdú-Bihar Megyei Szervezete*

Kertész Leóné dr. Horváth Erzsébet

Közel 30 esztendeig volt a Pedagógusok Szakszervezete Budapesti Szervezetének munkatársa, budapesti titkárhelyettes, köznevelési szakpolitikus.

A közoktatás minden szegmensében otthon volt, mindig a magas színvonalú oktatás-nevelés megvalósítása volt a fő célja. A színvonalas oktatás érdekében figyelemmel kísérte a kollégák munkaterhelését, igyekezett a kiegyensúlyozott együttműködésre.

Erzsike, mert így szólította mindenki, elkötelezett szakszervezeti vezető volt. Értette az érdekképviselő lényegét, pontosan tudta, mikor, hol kell segítséget nyújtani, megoldási lehetőséget keresni.

A Budapesti Szervezet tisztelettel búcsúzik tőle. Emlékét, szellemiségét megőrizzük.

Vörös Ferenc

A Pedagógusok Lapja olvasói többször találkozhattak a szombathelyi grafikus-festőművész, rajztanár alkotásával.

Az ismert Vas megyei művésztanár Sárovaron született. A pécsi tanárképző főiskola elvégzése után tanított Bajánsegyen, majd Sárovaron, 1984-től Szombathelyen, a Kanizsai Dorottya Gimnáziumban. Számos képzőművészeti kört vezetett, generációkkal szerettette meg a művészetet. Rajztanárok és képzőművészek mesterükként tartják számon. Műveinek fő témája az ember és környezete. Képein karakteres portrék, hangulatos tájak és úti élmények jelennek meg. Csendéletei, anatómiai hűséggel ábrázolt aktjai szerves részét képezik életművének. Több csoportos és csaknem ötven önálló kiállítása volt. Grafikai országos és megyei lapokban, folyóiratokban is megjelentek, és mintegy nyolcvan könyvet illusztrált. Alkotásai eljutottak az Amerikai Egyesült Államokba, Ausztriába, Ausztráliába, Hollandiába, Németországba, Franciaországba. Öt grafikája a Thyssen-Bornemisza-gyűjtemény tulajdonát képezi.

Vörös Ferenc 88 évet élt.

Erdős Virág

Műkedvelő

éljen április 11

Jöjjön el mind, aki messze jár,
maradjon az is, ki menne már,
füleljen mind, kinek van füle,
aki nem süket és nem
hülye,
mind, kinek anyja meg apja van:
máma a költészet napja van!

Lám, kinek anyja, se apja nincs,
minékünk ő is egy
drága kincs!

Nem baj, hogy nincsen mit ennie:
ilyeneknek is kell
lennie.

Legyen hát boldog a
költő, hisz
érettünk koplal és
költ ő!

Plusz:
miattunk lángol a képe, plusz:
miattunk fagy le a
gépe

jaj,
nem elég neki a mamája,
szopatja szegényt a
hazája

hiába őrzik a szellemét,
furcsállják kissé a
jellemét

igaz, hogy eléggé hepciás,
feminin, akár egy
messiás

toporzékol, olykor
ordít is,
(nem csak ír, nagynéha
fordít is)

szobája megannyi
kőszí,
(nem én kiáltok!
ő sír)

szívében Szodoma,
Gomorra,
(jobb is, ha nem számít
honorra)

nem húzza fel magát
kritikán,
ezzel is spórol a
patikán

isten és ember közt
félúton,
lájkolja magát a
fészbukon

ív-díjra
ontja az ódát, de
nem nagyon bírja a
szódát,
sőt

időnként – szomorú tortúra –,
le-lehull róla a
kultúra

bár ő még akkor se veszekszik,
beutalót kap és
befekszik

egyébként
nem zavar sok vizet,
hitele nincs, adót nem
fizet

nyikorgó
ölébe száz számra
gyűlik a víz-, meg a
gáz-számla

de amúgy viszonylag
vígán él, családot, ilyesmit
nem remél

bármit is diktál a tiszta
szív,
kitörli majd, s ezt-azt
vissza-
szív

s olykor ha akad egy
darabka
karton, már
hetekig szobrozik
lenn a

parton, na,
nem mintha ez volna ínyére,
fene se gondol a
dinnyére

pláne ha kenyérre,
sörre sincs...

Minékünk mégis egy
drága kincs!

Lám: a líra szeretete!
Nem kérdés, hogy
szereted-e

színlég csak, vagy szívvel is,
ennyi bolond
rímmel is:

érte döglök a virág és
néki
nő ki
holnap

még a hülye jázminok is
neki tapsikolnak.

(in: Hátrahagyott versek, Magvető, 2017)